

- Q₄ Interuallum, inter L & M apprens, quod asperum ligamenti producendi gratia efficitur.
- R₄ Hæc quoque sedes, musculorum quos in Capitis contextu numerabimus occasione exasperatur.
- S, T, V₃ Tres simul contextæ uertebrae, aut harum uerbrarum corpora. Alias autem uertebrae rumpart, processus uel suis locis indicauimus.
- X₃ Sinus duobus uertebrae corporibus communis, cui costæ capitulum inarticulatur.
- a₃ Costæ ad uertebrae corpus articulus.
- b₃ Sinus intransuerso uertebrae exculptus processu, cui costæ etiam articulatur.
- c₃ Costæ adtransuersum processum, articulus.
- d, e₃ In suprema uertebra S insignita, etiam d sinus indicatur, talis qualem inter mediam & infimam uertebra X expressimus. ac e is notatur, cui in infima uertebra b inscriptum cernis.
- f₃ Costæ regio in posteriora maxime exporrecta, adeo ut in hunc modum opportunè costarum ductum hinc metiaris. Ab a enim & c ad f costæ à uertebra deorsum oblique in posteriora feruntur. ab A uero & B ad E, sursum in anteriora circulatim costæ reflectitur.
- g, h, i, k₁ His characteribus in prima figura pectoris os notatur. ac g quidem ad b, primum pectoris indicatur os. h uero ad i usque, secundum. i ad k usque, tertium. k autem, mucronatam pectoris ossis notat cartilaginem. Verum iam exactius pectoris os in sexta & septima aggrediemur.
- l₆ In anteriori primi ossis sede protuberans instar triaguli pars, quæ t, q, & r posset circumscribi.
- m, n₆ Sedes utrinque ad partem eam protuberantem depressa.
- o₇ Posterior primi ossis sedes, quæ ut cunque caua cernitur.
- p, q, r₆ Sedes primi ossis, cui primæ costæ cartilago innascitur.
- q, r₆ Sinus primi ossis, quibus clauicularum capitula articulantur, ac r etiam in septima figura dextrum indicat sinum.
- s₆ Sedes inter duos clauicularum nomine insculptos sinus consistens, ac lunæ modò excauata.
- t₆ Hæc sede primum os secundo committitur.
- u₆ Communis primi & secundi ossis sinus, cui secundæ costæ cartilago coarctatur.
- x, y, z, a₆ β₆ Sinus secundi ossis, quibus cartilagine tertie, quartæ, quintæ, sextæ & septimæ costarum inarticulantur.
- γ, δ, ε₆ His sedibus interdum in pueris secundi ossis distinctiones apparent, perinde ac si id ex pluribus efformaretur ossibus, per unionem mutuo coalescentibus.
- ζ₆ Hoc tertium pectoris ossis os censetur, quod in cartilaginem ensis mucroni non absimilem, ac u₆ notatam finitur. Foramina, quibus interna pectoris ossis sedes abundat, et si notis non indicentur, sese facile demonstrant.

Quid thorax.
Libro 1. H.
storie anima-
lium Cap. 7.
Pectus.
Pectoris os.

Opificis rerū
in thorace cre-
ando indu-
stria.

THORACEM uocabimus, quicquid costis interceptū circumscriptumque est: non autem cum Aristotele uniuersum corporis truncum, quem à iugulo ad pubem usque metimur. Anteriorem uero thoracis partem, pectus opportunè nominabimus. ob idque etiam latum in hac sede os, cui costæ coarticulantur, pectoris seu pectorale os rite uocabitur. quod minus tres Græcorum & præcipuè Galeni uoces, *θώρακας*, *σθῆθος* & *σπῆρ* oscitanter uideamur confundere. Pectoris itaque os, & costæ, itemque duodecim dorso uertebrae, quas thoraci hæcenus ascripsi, thoracis sunt ossa. Est autè admirabilis summi rerum Opificis industria, qua totus thorax neque osseus, neque carnosus efficitur, uerum os cum musculis uicissim alternatimque commutatur. quanquam interim caluaria quidem uniuersa ossea, abdomen uero musculosum magna ex parte extruitur. Carterum decet hæc non per transennam aut obiter considerare, uerum accuratè præcipuoque studio expendere. Quum enim tria sint principia hominem dispensantia, os quidem immobile ac nullis interstinctum musculis primo principio circundatur, musculi uero tertio: at secundo ex ossibus musculisque medium quid circumtextitur. Cerebrum namque in nullos usus musculis eguit, quum nulla caluaria pars aut dilatatione, aut compressione indigeat. Quare etiā meritò caluaria ueluti galea & murus immobilis ipsi circumponitur. Porro si organis iecori famulantibus, uentriculo scilicet, & intestinis, & uescicæ, ac demum ipsi utero aliquod tale septum in circuitu oppositum fuisset, ubi cibum & potum uenterculus susceperet: quorsum utero gestantium tumor emeretur: quæ excernerentur excrementa, aut quomodo partus felici conatu propelleretur: nullo hinc opem ferente

Omnium
thoracis
summa
om. 1. & 2.
fig. osse-
dunt.
a integre
figur. d. 1.
b. 1. fig. 2.

Hæc osse-
dunt 7. &
8. muscu-
la.

Hæc com-
monstrant
prioris sū-
figure.

rente musculor: Thoracis autem motus, quem maxime ad aeris inspirationem requirimus, omnino aboleretur, si solis duntaxat ossibus thorax constaret. Si uero is rursus ex solis musculis motuum opificibus conformaretur, ij pulmonibus & cordi, nulla etiam re externa eos urgente, inciderent. Vt igitur aliqua thoracis capacitas intus fiat, ac thorax etiam motu agatur cordi pulmonibusque conducit, magis enim nunc muniuntur, quam si solis musculis thorax fabricatus esset. Quinetiā ossea thoracis moles firmandis sustinendisque scapulis, ac demum brachijs quoque, mirifice confert. Scapulas enim solis inniti costis, & clauiculas nullo osse quam scapulis & pectoris osse firmari, docebimus: ad quas rursus brachia, & postea cubiti & extremæ manus quadam serie coarctantur. Præterea si nullis ossibus thorax constaret, nullus esset locus unde scapulis & brachijs & abdomini ac alijs quibusdam membris musculi pronascerentur: neque ullis fundamētis musculi haberent, aut consisterēt. Atque hanc sanè ossei thoracis necessitatem, si quid aliud, profecto testudines non absque summa Creatoris nostri admiratione, pulcherrimè edocent, quæ etsi tam tuto sepiaur domicilio, tamen in pectoris & thoracis laterum sedibus elegantissimum & iucundissimum spectatu ossium demonstrant textum, in hoc duntaxat incredibili artificio creatum, ut illi priora crura innituntur: utque musculi testudinis brachia mouentes, commodè originem sumant. Sed fortassis in medium aliquis adferet, Cur esset pectus, thoracis modo abdomen quoque osseum extrui: quum si talis ossea strues uicissim ex musculis formata uentri circumponeretur, contractionem ac dilatationem non præpediret, ad hæc maior securitas ita abdomini conciliaretur: Qui sic querit, docendus est, ea quæ uentre continentur, non potuisse adeo, atque interdum ex usu est, dilatari comprimique, si extrinsecus ossibus sepirentur. Si autem hoc uerum est, neque mulieres concipere possent: deinde neque ad saturitatem semel comedere homini liceret, uerum assidua egeret comestione, quemadmodum & respiratione. Sed hæc quidem perpetuò hominem indigere, nihil est absurdi: quippe qui in aère uersatur, ac uiuit. Si uero elculentis poculentisque similiter egeremus, uitam duceremus admodum à philosophia & musis alienam: cibisque perpetuò dediti, operam optimis pulcherrimis rebus nunquam nauaremus. Rursus, si ossea moles tanta esset, quantā mulieres ultimis mensibus utero gerentes requirunt, quid hac mole esset ineptius: si excluso fœtu, illa tam molestè extuberaret: & interim nulla re alia quæ ex usu humanæ fabricæ esset impleta non consideret, ut intestina & uentriculum debite amplexaretur, & penicillimodo, uel calefaciendi causa, proximè illis applicaretur: Verum hæc in quinto libro exequemur fufius, & ostendemus pariter, in uentris fabrica tantam Naturæ fuisse solertiam, ut uentris organa neque dilatatione neque compressione uicissim egentia, aut alijs subiecerit partibus, aut etiam non minus quam pulmonem munierit. Iecur namque & lien costis sepiuntur, & renes quoque tot alijs organis ob hoc potissimum ad dorsum succumbunt, quod horum nullum dilatari debeat. reliqua autem uentris organa insigni qua diximus prouidentia, osseo contextu suis functionibus haudquaquam præpediri Natura uoluit. Quum itaque neque respiratio, neque uox absque thorace fieri possit, ac dein thorace primum quidem cor, insuperque cum ipso pulmo, muniri debeant, ad quatuor uelut scopos rerum Opificem in thoracis fabrica attendere oportuit, uocem nimirum, respirationem, cordis & pulmonis magnitudinem. Thorax enim, qui quodammodo ouali constat figura, tam amplius est, quantam pulmonis molem esse oportuit. At pulmo inter thoracis sequitur formam, non autem thorax pulmonis. In pulmonis enim historia, mediocri negotio ostendam, ipsum nulla peculiari eguisse formam, ut neque iecur, neque lienem, neque quodammodo cerebrum. Porro iam tempestiuū erit, thoracis ossa seriatim describere, & cum uertebra eiusdem prius enarrauerimus, à costis sermonē auspicari. Costæ igitur uiris & mulieribus ab utroque latere duodeno constāt numero: rarius enim undenæ tantum uidentur, quamuis interdum etiam tredecim obseruauimus: quemadmodum tredecim quoque thoracis uertebrae sæpius quam undecim tantum occurrere, supra retulimus. Singulis enim thoracis uertebra, singulæ in ambobus lateribus costæ articulantur. Quod autem uiros costæ quapiam in altero latere destitutos, ac uiros unius costæ numero à muliere superari, uulgus opinatur, ridiculum planè est: etiam si Euam ex Adæ costâ à Deo procreatâ, Moyses in secundo Geneleos Capite prodiderit. Quamuis enim forsitan Adæ ossa, si quis ea in skeleton compegisset, ex altero latere una caruissent costæ: non ob id tamen omnibus quoque uiris unam decere necesse est. Aristoteles homini octo costas tantum tribuit, concessurus etiam quosdā gentis Turdulorum septenis costis creari, si modò id alicuius idonei auctoris testimonio ipsi constisset. Verum ut hic Aristoteles aliorum duntaxat suffragijs suum dogma firmaret, ita quoque non dissimile uero est, illic octo costas homini ex aliorum relatu eundem ascripsisse, hæcque

c. 6. muscu-
la. s. t. v. x.
& u. t. a. t.
t. v.

Hæc inte-
gre figur.
q. r. s. t.
v. z. r. a.

Cur abdomen
non etiam sit
osseum.

Quod perissi-
mū Naturā
thoracem con-
ditura atten-
derit.

Costarum nu-
merus.

Uiris ac mu-
lieribus idem
costarum nu-
merus.

Lib. 1. Hist.
animalium
Cap. 15.

H 3 ra